

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/27/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8107209607
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2011:8107209607.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcov: 1/ F. 2/ J., občan SR, obaja zastúpení V. proti žalovanému: ZLATÁ STUDŇA, s.r.o., Široké 631, IČO: 36 499 552, právne zastúpenému Mgr. Pavlom Horovčákom, advokátom, Košice, Hroncova 3, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 13.10.2010 č. k. 17 C/93/2007-211, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutej časti, t. j. s výnimkou výroku, ktorým bol vo zvyšku návrh zamietnutý a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom určil, že žalovaný porušil osobnostné práva žalobcov tým, že použil ich obrazovú snímku bez ich súhlasu na reklamné účely. Zároveň žalovanému uložil povinnosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov poskytnúť im peňažné zadosťučinenie vo výške po 5.000,-- eur každému, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh na poskytnutie peňažného zadosťučinenia zamietol.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa domáhali určenia, že žalovaný porušil ich osobnostné práva tým, že použil ich obrazovú snímku bez ich súhlasu na reklamné účely a zároveň sa domáhali, aby za tento neoprávnený zásah do osobnostných práv im žalovaný poskytol zadosťučinenie v peňažnej forme, a to pre každého zo žalobcov vo výške 250.000,-- Sk.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaný ako reklamný sponzor televíznej šou v U.“ použil na fľašiach s minerálnou vodou reklamné násadky, na ktorých boli umiestnené obrazové snímky s tanečným párom a reklamným sloganom „So živou vodou je aj tanec ľahší“. Najmä zo záverov znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ SR v Bratislave a zo svedeckých výpovedí N. a V. vyvodil záver, že na násadkách je obrazový snímok žalobcov. Tento snímok zobrazuje osoby totožné s osobami žalobcov na veľkoplošných fotografiách použitých na billboardy propagujúce reprezentačný ples O.. Kriminalistický a expertízny ústav závery posudku oprel o skúmania zobrazenia na

predloženej veľkoplošnej fotografii a zobrazenia na spornej reklamnej násadke na fľašiach tak, že použil metódy vizuálneho pozorovania, komparačné metódy, metódu polohy zobrazenia vedľa seba, metódu prekrytia zobrazení, ako aj metódu porovnávania uhlov a hlavného motívu zobrazenia. Týmito metódami zistil zhodu detailov zobrazenia, zhodu základných uhlov hlavného motívu a zhodu zobrazení pozície vybraných znakov. Zo skúmaní potvrdil zhodu a identifikáciu žalobcov na násadke. Rozhodujúcim je, že podobizeň žalobcov zodpovedá podobizni žalobcov na násadke a že žalobcovia sú na tejto násadke spoznatelní a jednoznačne identifikovaní. Žalovaný súdu predložil znalecký posudok vypracovaný V.. Ten v posudku tvrdil, že pre nízku kvalitu obrázku na násadke nie je možné potvrdiť, či tváre na fotografii sú totožné s tvármi na násadke. Nevylúčil, že ide aj o iné tváre, resp. tváre iných osôb. Tento znalec však nemal k dispozícii veľkoplošnú fotografiu žalobcov a porovnal len fotokópiu fotografie. Len zo záveru tohto znalca, že totožnosti tvárí na fotografii a na násadke nemusia byť tých

istých osôb, nemožno urobiť záver o tom, že neide o tie isté osoby. Znalec nehodnotí totiž ďalšie znaky, ktoré identifikujú postavy. Preto súd prvého stupňa aj zamietol návrh žalovaného na realizáciu dôkazu výsluchom V., či na konfrontáciu spracovateľov oboch znaleckých posudkov. Svedok N. jednoznačne potvrdil, že tlačiareň, ktorá vypracovala násadky, mala k dispozícii diapozitív, na ktorom boli zobrazení žalobcovia. Sám majiteľ tlačiarne jeho oslovil a požadoval od neho potvrdenie, že mu za tento diapozitív zaplatil. Svedok jednoznačne potvrdil aj to, že práve na násadke je zobrazenie žalobcov z diapozitívu, ktorý vyhotovil a odpredal O. Diapozitív bol použitý na vyhotovenie billboardu pre O.. Žalovaný vo svojom účastníckom výsluchu 16.4.2008 potvrdil, že jeho zmluvný partner, ktorý mu robil násadky, vlastní software a v telefonickom rozhovore sa mu aj vyjadril, že všetko zavinila jeho grafička, ktorú okamžite prepustil. Po citácii ust. § 11, § 12 ods. 1 až 3 a § 13 ods. 1 až 3 Obč. zák. súd prvého stupňa uzavrel, že žalobcovia sú aktívne legitimovaní na podanie žaloby na ochranu osobnosti. V zmysle týchto citovaných ustanovení v konaní bolo preukázané, že žalovaný použil pre reklamné účely obrazové snímky, fotografie žalobcov. Na násadke sú identické osoby s fotografiami na billboard. Obrazový snímok je identifikovateľným spôsobom nasnímaná podoba fyzickej osoby. Ak tento obrazový snímok použil žalovaný bez súhlasu žalobcov, je toto jeho konanie neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti. Žalobcovia sa preto oprávnenne domáhajú ochrany svojich osobnostných práv. Aj keď pôvodná fotografia a obrazový snímok žalobcov bol vyhotovený s ich súhlasom, tento ich súhlas neznamena automaticky súhlas na akékoľvek jej použitie mimo ich osobnostnej sféry, a už vôbec nie na reklamné účely. V prípade žalobcov došlo k zneužitiu ich podobizne na reklamné účely, preto morálne zadosťučinenie v danom prípade už nie je aktuálne. Fľaše s reklamnými násadkami minerálnych vôd už nie sú v predaji a neprichádza o úvahy ani ospravedlnenie, preto požiadavka na úhradu finančnej nemajetkovej ujmy v peniazoch je jedinou formou poskytnutia zadosťučinenia. Pri určovaní výšky náhrady súd prihliadal na to, že do osobnostných práv žalobcov došlo v súvislosti s reklamnou kampanou žalovaného propagovať svoje výrobky, a to v súvislosti s reklamno-sponzorskou účasťou v reality šou U.. Primerané zadosťučinenie by malo byť teda aj formou odmeny za honorár, ktorý by žalobcovia dostali za účinkovanie v takejto reklame. Získanou spornou reklamou ušetril žalovaný značné finančné prostriedky, ktoré by inak musel vynaložiť. Za primeranú výšku takejto náhrady preto súd určil sumu 5.000,-- eur pre každého zo žalobcov. Nad túto priznanú sumu návrh zamietol.

Ďalšími samostatnými výrokmi súd prvého stupňa zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom na trovách konania sumu 740,13 eur s tým, že ich zaplatí žalovaný na účet ich zástupcu V.T. a tiež uložil povinnosť žalovanému nahradiť trovy štátu vo výške 745,32 eur na účet Okresného súdu v Prešove a tiež povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 366,39 eur.

Výrok o povinnosti nahradiť trovy žalobcom odôvodnil súd zásadou úspechu v konaní a žalobcom priznal náhradu výdavkov, ktoré mal v súvislosti s účasťou na nariadených úkonoch súdom ich splnomocnený zástupca.

Výrok o náhrade trov štátu súd odôvodnil tiež úspechom žalobcov v konaní a tým, že štátu vznikli trovy na nákladoch znaleckého dokazovania. Poukázal aj na to, že žalobcovia boli v konaní oslobodení od súdneho poplatku.

Výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok odôvodnil ust. § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. a položkou 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov.

Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku, ktorým súd vo zvyšku návrh žalobcov zamietol, podal odvolanie žalovaný. Poukazuje na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a vytýka aj to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Namieta aj to, že odôvodnenie rozhodnutia súdu nie je celkom dostatočne konkretizované a špecifikované, pokiaľ ide o základné otázky súdneho sporu, akými sú aktívna legitimácia, porušenie osobnostných práv žalobcov i výška priznaného finančného zadosťučinenia. Odôvodnenie rozsudku považuje za nie dostatočne jednoznačné a určité a preto sa mu javí aj ako obtiažne preskúmateľné. Už pred súdom prvého stupňa sa žalovaný vyjadril, že umiestnil okolo hrdiel (uzáverov) fliaš s minerálnou vodou papierové násadky, na ktorých sa okrem iného nachádza obrázok - grafika - tanečného páru. Žalovaný pred začatím tohto súdneho konania nemal ani tušenie o existencii žalobcov, či existencii akýchkoľvek fotografií týchto žalobcov, resp. veľkoplošných fotografií (billboardu). Predmetné násadky žalovaný obdržal od svojho dodávateľa od firmy R.. Na násadkách sa nachádzajú dve zásadné veci, ktoré žalovaný požadoval, a to je reklamný slogan „So živou

vodou je aj tanec ľahší“, motív relácie „“, ktorej sponzorom bol žalovaný. Okrem toho sa tam nachádza aj predmetná grafika - obrázok tanečného páru a ďalšie grafické doplnky. Po začatí súdneho konania žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal V. vypracovanie znaleckého posudku. Originál znaleckého posudku č. 10/2008 tvorí prílohu súdneho spisu. Žalovaný poukazuje na odpovede znalca na otázky č. 1 až 4, v ktorých je uvedené, že za obvyklých okolností a za použitia obvyklých nástrojov výpočtovej techniky nie je možné vytvoriť obraz tvárí osôb z obrázka v kvalite, z ktorej by bolo možné jednoznačne určiť osoby, ktorým tváre patria. Oproti pôvodnému podkladu teda fotografií, sú na výslednej násadke výrazne zmenené črty tvárí. Pôvodné črty tvárí z fotografie nie sú zachované. K zmene došlo pri spracovaní nekvalitného podkladu a pri ukladaní nekvalitného výsledku. Odkazuje aj na to, že znalec V. je zapísaný ako znalec v odbore kriminalistika, odvetvie kriminalistická informatika, ako aj v odbore elektrotechnika, odvetvia počítačové programy, riadiaca technika, výpočtová technika a bezpečnosť a ochrana informačných systémov. Podľa uznesenia súdu prvého stupňa bol vypracovaný znalecký posudok Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru v Bratislave. Aj v jeho záveroch znalkyňa C. okrem iného uvádza, že „hlava a tvár osôb na spornej násadke nie je vhodná na skúmanie antropologickou somatoskopickou metódou za účelom individuálnej identifikácie“. To isté sa uvádza aj v odpovedi na otázku pod číslom 3 znaleckého posudku. Tieto odpovede plne korešponujú so závermi a odpoveďami v znaleckom posudku znalca V.. Znalkyňa I. na otázku č. 2 položenú súdom uvádza, že v nej chýba konkretizácia „s osobami žalobcov“. Znalkyňa potom absurdne porovnávala to, či na predloženom bilboarde sú osoby identické s osobami na predložených diapozitívoch. Žalovaný nemal nikdy k dispozícii diapozitív, ani billboard. Tieto boli predložené priamo znalcovi žalobcami. Týmto postupom bolo žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom. Napriek tejto výhrade je však žalovaný toho názoru, že pre spor bolo rozhodujúce to, či na násadkách sú skutočne zobrazení žalobcovia. Znalci, ktorí podávali posudky, neskúmali priamo osoby žalobcov, resp. tváre ich samotných a neporovnávali tieto s predmetnou papierovou násadkou. Porovnávaná bola len papierová násadka so žalobcami poskytnutými diapozitívmi a žalobcami poskytnutým billboardom. Aj znalecký posudok, ktorý vypracoval C. - odvetvie kriminalistická fotografia uvádza, že porovnávané boli najmä medzi sebou papierová násadka (v tomto prípade ani nie originál násadky, ale len jej fotografia!) a žalobcami dodaný billboard. Aj tento znalec na stranách 6, 7 a 8 posudku potvrdzuje, že obidva podklady (billboard a násadka) majú rozdielne grafické spracovanie, pričom tam došlo k určitým deformáciám. Za takéhoto stavu je podľa názoru žalovaného nesprávny záver súdu prvého stupňa, že žalobcovia sú na násadke spoznatelní a jednoznačne identifikovateľní. Opakovane žalovaný zdôrazňuje aj závery vyplývajúce z posudku V. i z posudku I., podľa ktorej hlava, tvár osôb na spornej násadke nie je vhodná na skúmanie antropologickou somatoskopickou metódou za účelom individuálnej identifikácie. Žalovaný zdôrazňuje aj to, že ani on, ani kupujúci, resp. nakupujúca verejnosť nemali k dispozícii žiadne fotografie žalobcov v nadživotnej veľkosti, ani žiadne billboardy, ani nijaké iné diapozitívy. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali dostatočným spôsobom v konaní, že na predmetných papierových násadkách sú ich obrazové snímky a už vôbec nie fotografie, ako to uvádza súd prvého stupňa. Preto podľa názoru žalovaného nemohlo dôjsť z jeho strany ani k tvrdenému zneužitiu podobizní žalobcov. Výpoveďou samotných žalobcov bolo preukázané, že pôvodná fotografia pre účely billboardu pre O. bola vyhotovená s ich súhlasom na reklamné účely pre O., pričom túto fotografiu podľa ich vlastného vyjadrenia vyhotovil svedok N., ktorý túto fotografiu odpredal následne O. Možno teda v danom prípade uvažovať aj o tom, že došlo k porušeniu autorských práv, prípadne iných majetkových práv týkajúcich sa predmetnej fotografie. Toto však nie je predmetom tohto súdneho konania. Žalovanému nie je ani zrejmé, akou úvahou sa súd riadil pri stanovení výšky priznaného finančného zadosťučinenia. Suma 5.000,-- eur predstavuje pre mnohých ľudí na Slovensku ich celoročný príjem, a to za dennodenne pravidelne odvádzanú zodpovednú a v mnohých prípadoch aj náročnú prácu, ktorej výsledky sú v praxi viditeľné. Žalovaný pritom pre svoju papierovú násadku nepotreboval žiadnych hercov ani tanečníkov, ani iných účinkujúcich „do reklamy“. Žalovaný sponzoroval televíziu I., resp. jej reláciu W. a uvedená násadka mala túto skutočnosť pripomenúť spotrebiteľom - nakupujúcim v obchodoch jej výroby. Vytýka súdu prvého stupňa aj to, že pri priznaní náhrady trov konania nepostupoval správne. V konaní žalobcovia neboli zastúpení právnym zástupcom podľa ust. § 25 O.s.p., ale fyzickou osobou zrejme podľa ust. § 27 O.s.p.. Vyčíslenie trov súdom prvého stupňa je absolútne neprehľadné, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. Navyiac nie je zrejmé, prečo súd považoval tri cesty

Košice - Bratislava a späť za hospodárne vynaložené, keď stačilo poslať požadované doklady poštou, prípadne doručiť osobne na košickú pobočku KaEÚ PZ. Navrhuje preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, alternatívne, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenil tak, že podanú žalobu v celom rozsahu zamietne.

Žalovaná si zároveň uplatňuje voči žalobcom právo na náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania.

Žalobcovia vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedli, že žalovaným uplatnené odvolacie dôvody nie sú opodstatnené. Žalovaný nespochybňuje v podstate, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, ale spochybňuje závery znaleckých posudkov, t. j. závery dôkazov, na čo mal priestor už pred súdom prvého stupňa. Mohol žiadať o vypočutie znalca, resp. o konfrontáciu znalcov. Z dôvodov odvolania nevyplýva, prečo žalovaný považuje právnu kvalifikáciu zisteného skutkového stavu za nesprávnu. V námietkach voči záverom znaleckého posudku sa žalovaný opiera o závery znaleckého posudku V.. Za rozhodujúce však považujú to, v akom odbore a v odvetví je oprávnený tento znalec podávať znalecké posudky. Znalec V. vo svojom znaleckom posudku neuviedol, využitím akých nástrojov výpočtovej techniky a postupov vypracoval znalecký posudok. V znaleckom posudku používa neurčité (abstraktné) pojmy, ako obvyklý nástroj výpočtovej techniky, obvyklá zväčšenina, obvyklá úprava, na základe ktorých síce vyslovuje jednoznačné závery, ale pritom nevysvetľuje, čo považuje za obvyklé, a čo už za neobvyklé. Definícia týchto slovných spojení nie je ani všeobecne známa, ani zaužívaná, či už v odbornej, alebo laickej verejnosti. Tento znalec vo svojom znaleckom posudku v bode 5 konštatoval aj to, že zväčšenina násadky z reklamnej kampane žalovaného na fólio tlači, ktorú žalobcovia predložili ako dôkaz, je jej skutočnou a nefalšovanou zväčšeninou. Aj týmto znalcom je teda potvrdené, že žalobcovia predložili skutočnú zväčšeninu násadky a nijako túto zväčšeninu nepozmeňovali. Z tejto fólio tlače, ktorej pravosť znalec potvrdil, je evidentne spoznatelná podobizeň vyobrazených osôb. Označený znalec v znaleckom posudku v bode 5 vyslovil aj názor, že pokiaľ ide o fólio tlač fotografie vyhotovenej 5.2.2007 z billboardu, na ktorom je v životnej veľkosti vyobrazený tanečný pár pozostávajúci zo žalobcov, že túto fóliu niekto pozmenil oproti pôvodnej fotografii, ktorá mala byť podkladom pre jej vyhotovenie. K tomu žalobcovia konštatujú, že k uvedeným nedostatkom v meraní došlo z toho dôvodu, že fotografia z 5.2.2007 bola vyhotovená z billboardu, ktorý nie je plošne rovný, ale z dôvodu jeho životnej veľkosti, aby mohol stáť, je ohnutý do oblúka, čím sa v rovine deformoval porovnávaný obraz osôb na ňom zobrazený. V súdnom konaní bolo potrebné preukázať, že na násadke žalovaného bola bez súhlasu použitá ich podobizeň. Preto bolo pre porovnanie nevyhnutné tieto zakrivenia obrazu na snímke z billboardu zarovnať tak, aby obraz nebol týmito zakriveniami skreslený a aby ho bolo možné porovnať so zväčšeninou násadky. Znalec uviedol aj to, že na vyhotovenie násadky boli možno použité zoskenované časti fotografie žalobcov, no nekonkretizoval, o ktorých časti by sa malo jednať. Z posudku nie je zrejmé ani to, na základe čoho a ako znalec porovnával farbu na fóliách, na základe čoho najprv konštatoval, že fólie boli vyhotovené v rôznom čase, resp. na inom prístroji, čo napokon z dôvodu absencie rozumného dôvodu, pre ktorý by sa tak stalo, aj poprel. Ak žalovaný spochybňuje identitu žalobcov na násadke a vytýka, že v tomto smere posudok kriminalistického ústavu je nedostatočný, žalobcovia uvádzajú, že v rámci dokazovania aj písomne navrhovali, že predložia nielen ustanovenému znalcovi, ale aj okresnému súdu predmetný billboard. Súd, ani zástupca žalovaného však na tom netrvali. Súd mal okrem toho možnosť porovnať si fotografiu z billboardu s osobami žalobcov, pretože žalobcovia boli osobne okresným súdom a v prítomnosti zástupcu žalovaného vypočutí na pojednávaní. Ich identitu s vyobrazením na fotografii z billboardu potvrdil aj svedok C. a svedok G., ktorý fotografiu použitú na bilboarde vyhotovil. Pre znalecké dokazovanie napokon boli použité aj zväčšeniny spornej násadky a billboardu, aj iné diapozitívy z nafotenia žalobcov, ktorých identitu s osobami žalobcov opätovne potvrdil fotograf, ktorý snímky vyhotovoval. Ak žalovaný uvádza, že nemal vedomosť o existencii žalobcov, tak žalobcovia poukazujú na to, že už zástupca žalovaného na pojednávaní 10.12.2007 uviedol, že vzťahy so zhotoviteľom násadky mal žalovaný upravené v zmluve o dielo. Túto zmluvu podľa pokynu súdu mala žalovaná strana aj predložiť, voči čomu sa ohradila, že nevidí dôvod, prečo by zmluvu mala predložiť. Následne však už uviedol, že zmluva bola iba v ústnej forme. Bolo v záujme žalovaného, aby sa pred vzniknutou situáciou bránil zmluvným dojednaním so subjektom, ktorý pre jej potreby násadku zhotovil a túto objektívnu zodpovednosť za neoprávnené použitie snímky žalobcov nemôže preniesť žalovaný na žalobcov. Okrem toho po dodaní už vyhotovenej násadky mohol žalovaný jej použitie vždy odmietnuť, čo však neurobil a tak za jej použitie nemôže viniť žalobcov. Neobstojí ani obrana žalovaného poukazujúca na to, že ide o ochranu autorských práv, pretože takúto ochranu môže žiadať autor snímky - fotograf, a nie žalobcovia. Žalovaný vytýka, že z posudku kriminalistického ústavu vyplýva konštatácia, že podobizne na spornej násadke nie sú vhodné na skúmanie antropologickou somatoskopickou metódou „individuálnej identifikácie“, ale žalovanému súčasne uniká z tohto posudku aj to, že napriek uvedenému to nebránilo znalcovi porovnať a vyhodnotiť „znaky skupinové (napr. celkový tvar hlavy, výška čela, hrúbka obočia, reliéf ušnice a podobne) a znaky zvláštne - jedinečné ...“. Žalobcovia poukazujú aj na to, že žalovaný tvrdil, že snímka žalobcov nebola použitá pri tvorbe násadky, no na pojednávaní

16.4.2008 sám právny zástupca žalovaného uviedol, že grafička spoločnosti, ktorá pre žalovanú vyhotovovala násadky, bola okamžite prepustená. Za takéhoto stavu žalobcovia položili otázku, prečo sa tak stalo. Žalobcovia sa vyjadrujú aj k odvolacej námietke žalovaného poukazujúcej na výšku finančného zadosťučinenia, keď žalovaný ich porovnáva so zárobkom „slušných ľudí“. Žalovaný už raz zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a napriek tomu ich naďalej osočuje a uráža, keď ich nepriamo v podstate označuje za „neslušných ľudí“, ktorí sa chcú obohatiť z plodov jej čestnej podnikateľskej činnosti. Žalobcovia poukazujú na to, že priznané finančné zadosťučinenie nemá charakter odmeny, ako je to v prípade odmeny za prácu, ale má charakter sankcie, ktorá v sebe odzrkadľuje funkciu preventívnu, aj funkciu sankčnú, a tiež funkciu satisfakčnú. Nesúhlasia ani s výhradami žalovaného proti vyúčtovaným trovám konania. Tým, že žalobcovia splnomocnili V. na zastupovanie v konaní, ušetrili tak žalovanému v podstate náklady za jednu osobu žalobcu, pretože sa obaja nemuseli dostavovať na pojednávania, ale iba jedna osoba. Trovy žalobcov boli dôvodné, pretože ich použili na nie bezdôvodné bránenie si práv. Odvoz billboardu do Bratislavy na znalecké skúmanie uložil žalobcom okresný súd, pretože inak to nebolo možné technicky zariadiť vzhľadom na jeho nadrozmernosť. Aj tieto náklady boli žalobcami účelne vynaložené. Žiadajú preto, aby odvolací súd na základe podaného odvolania rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd prejednal podané odvolanie bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Preskúmal napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p.. Bol teda viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, nad rámec ktorých nebol oprávnený, ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Výnimkou sú len prípadné vady konania, ktoré majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V súvislosti s rozsahom preskúmaacej právomoci odvolacieho súdu odvolací súd uvádza, že odvolaním nebol napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol v prevyšujúcej časti návrh žalobcov zamietnutý. V tomto výroku rozhodnutie súdu prvého stupňa nadobudlo právoplatnosť a nebolo oprávnením, ani povinnosťou odvolacieho súdu v tomto odvolaní i nenapadnutom výroku rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať (§ 159 ods. 1, 2, § 206 ods. 2 O.s.p.).

Po preskúmaní napadnutého rozsudku, i konania, ktoré mu predchádzalo, v zmysle vyššie uvedených zásad, odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutom rozsahu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

Vo veci ide o nárok na ochranu osobnosti s odkazom na ust. § 11 a nasl. Obč. zák..

Podľa § 11 Obč. zák., fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 12 ods. 1 Obč. zák. písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa smú vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením.

Tak, ako je už uvedené vyššie, žalobcovia odôvodňujú uplatnené nároky tým, že v roku 2006 žalovaný použil ich obrazové snímky bez ich súhlasu na svojich reklamných pútačoch, ktorými propagoval distribúciu a predaj svojich výrobkov minerálnych vôd Zlatá studňa.

V zmysle citovaných ustanovení do oblasti občianskoprávneho zabezpečenia jednotlivých hodnôt osobnosti fyzickej osoby patrí aj ochrana podoby fyzickej osoby a ochrana prejavov osobnej povahy. Pod podobou fyzických osôb sa rozumejú jej charakteristické rysy, ktoré - či už obrazom, kresbou, fotografiou, filmových, televíznych snímkov, sochou, či iných zobrazení - znázorňujú jej individualizovaný telesný vzhľad, najmä jej tvar a postavu. To isté platí aj o ochrane hmotného zachytenia podoby fyzickej osoby na podobizeň, či na iný obrazový snímok. Podobizňou je portrét fyzickej osoby, na ktorom je hmotne zachytená jej podoba. Obrazové snímky (zrejme presnejšie záznamy) predstavujú zachytenie podoby fyzickej osoby na obraze. Neide o portrét, ale o iný obraz, na ktorom je však podoba fyzickej osoby zachytená - hoci aj podružne, či náhodne - identifikovateľným spôsobom (viď aj Občiansky zákonník, komentár, JUDr. O. Jehlička, CSc. a spol., C. H. Beck, 9. vydání, 2004, s. 113-114). Iným snímkom sa rozumie tiež podobizeň, ktorá však ešte stále nie je všeobecne identifikovateľným

spôsobom zachytením podoby zobrazovanej fyzickej osoby, ale je postačujúci na jej identifikovateľnosť. Podmienkou ochrany práva na podobu i práva k podobizni je, aby osoba zobrazeného bola na základe zobrazenia identifikovateľnou. Aj keď nemožno zobrazenú osobu bezpečne identifikovať z podobizne alebo obrazového snímku (napr. rysy osoby sú nejasné, rozmazané a podobne), pôjde napriek tomu o podobizeň prípadne obrazový snímok, ak identita zobrazeného vyplýva eventuálne z iných súvislostí, za ktorých k použitiu snímku došlo.

Obsahom práva k podobizni a k obrazovému snímku (§ 12 Obč. zák.) je užívacie a dispozičné právo subjektu vo vzťahu k podobizne. Toto právo zahŕňa v sebe v zmysle pozitívnom oprávnenie používať akýmkoľvek spôsobom podobizeň sám, a to v originále alebo v rozmnoženinách, ktoré vyhotoví, ako aj oprávnenie udeľovať na takéto použitie povolenie iným osobám. V zmysle negatívnom zahŕňa tento obsah oprávnenie brániť sa proti neoprávnenému použitiu podobizne (obrazovému snímku).

Subjektom práva k podobizni je vždy zobrazená osoba (prípadne po jej smrti osoby uvedené v § 15 Obč. zák.).

Tak, ako je už uvedené vyššie, podmienkou ochrany práva na podobizeň je, aby osoba zobrazeného bola na základe zobrazenia identifikovateľná. Táto skutočnosť je rozhodujúcou, či kľúčovou aj pre rozhodnutie v predmetnej veci. Súd prvého stupňa oprel svoje závery o identifikovateľnosti žalobcov s osobami na reklamnej násadke zo skutočnosti, ktoré mali vyplynúť zo znaleckých posudkov Kriministického a expertízneho ústavu PZ. Uvedené posudky sa však okrem identifikovateľných znakov konkrétnej osoby, najmä tváre a postavy, venujú aj iným spoločným znakom, ktoré boli na fotografii použitej pre billboard so znakmi na násadke. Okrem tváre a postavy osôb sa venujú aj iným znakom, ktoré sa týkajú aj oblečenia partnerov, záhybov na ošatení, odleskov na topánkach a podobne. Aj záver znaleckého posudku, ktorý vypracoval znalec z odboru kriminalistická fotografia zdôrazňuje to, že pri skúmaní zobrazenia na predloženej veľkoplošnej fotografii a zobrazenia na spornej reklamnej násadke fľaše boli použité metódy vizuálneho pozorovania a komparačné metódy. Metódou položením zobrazení vedľa seba, metódou prekrytia zobrazenia, ako aj metódou porovnávania uhlov hlavného motívu zobrazenia bola zistená zhoda v detailoch zobrazenia, zhoda základných uhlov hlavného motívu a zhoda v zobrazení pozície vybraných znakov po aplikácii uhlových korekcií. Popisná časť znaleckého posudku sa venuje bodom, ktoré sú na týchto fotografiách, či na násadke zhodné. Nevenujú sa teda len identifikovateľnosti osôb, ale venujú sa celkovému zobrazeniu na fotografii a na reklamnej násadke. Napokon takéto skutočnosti o podrobnostiach, ktoré viedli k tomuto záveru v znaleckom posudku, súd prvého stupňa aj cituje v dôvodoch rozhodnutia na strane 5 v poslednom odstavci. Posudok Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru SR doručený súdu prvého stupňa 29.10.2010 skutočne obsahuje aj záver o tom, že hlava a tvar osôb na spornej násadke nie je vhodná na skúmanie antropologickou somatoskopickou metódou za účelom individuálnej identifikácie. Posudok síce obsahuje údaje o podobnosti celkového tvaru hlavy, lícnej oblasti, krajiny čela, umiestnenia ušnice, podobnosti vlasovej krajiny porovnávaných osôb, ale na druhej strane hovorí aj o tom (ako je už uvedené vyššie), že hlava a tvar osôb na spornej násadke nie je vhodná na skúmanie antropologickou somatoskopickou metódou za účelom individuálnej identifikácie.

Zo zápisnice o pojednávaní pred súdom prvého stupňa vyplýva aj návrh žalovanej na to, aby znalci boli k tomuto znaleckému posudku vypočutí a zároveň, aby sa odstránil rozpor medzi vyjadrením V. a závermi kriminalistického a expertízneho ústavu. Vzhľadom na obsah znaleckého posudku i listín (posudku V.), ktorý predložil samotný žalovaný do konania, je odvolací súd toho názoru, že pri hodnotení týchto dôkazov podľa § 132 O.s.p. bolo žiadúce, aby sa tento návrh zo strany žalovaného akceptoval. Súd by mal výsluch alebo doplnenie znaleckého posudku viesť takým smerom, aby záver písomného znaleckého posudku alebo záver výsluchu znalca bol spôsobilý zodpovedať právnu otázku týkajúcu sa identifikovateľnosti osôb na násadke. Závery znaleckého posudku podaného v písomnej forme nemožno bez ďalšieho prevziať, ale je potrebné (v pochybnostiach o jeho záveroch) tieto závery overovať, či už doplnením posudku, alebo pochybností o správnosti záverov znaleckého posudku môžu byť odstraňované realizáciou ďalších dôkazov. V tomto smere je odvolací súd toho názoru, že pri vymedzení úlohy znalcovi je potrebné brať do úvahy konkrétne okolnosti prípadu. Na identifikovateľnosť žalobcov so zobrazením na reklamnej násadke je potrebné vymedzovať požiadavku aj bližšími údajmi, ktorými sa zameria znalecké dokazovanie na zisťovanie takých skutočností, ktoré sa týkajú individuálnych znakov na tvári, či na postave subjektu. Ak súd prvého

stupňa napriek výhradám, či návrhom žalovaného v tomto smere dokazovanie nevykonali, je dôvodným urobiť záver, že odňal žalovanému možnosť konať pred súdom. Za dôvodný odvolací súd uznal aj odvolací dôvod poukazujúci na to, že z vykonaného dokazovania nemožno vyvodiť zatiaľ jednoznačný záver o zidentifikovaní žalobcov so zobrazením na násadke použitej na fľašiach s minerálnou vodou.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Zrušené boli nielen rozsudok vo vyhovujúcej časti vo veci samej, ale aj súvisiace výroky o náhrade trov štátu, náhrade trov žalobcov i o povinnosti zaplatiť súdny poplatok (§ 206 ods. 1, ods. 2 veta druhá O.s.p.).

V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa venovať sa pri zisťovaní skutkového stavu skutočnostiam, ktoré boli naznačené vyššie. Určujúcim (pre rozhodovanie o základe nárokov žalobcov) je teda pre úspešnosť žaloby o ochranu osobnosti to, že osoba zobrazená na násadke je identifikovateľná so žalobcami. Relevantným je aj to, že identifikovateľnosť nemusí spočívať len vo vlastnom zobrazení. Tak, ako je už uvedené vyššie, identita zobrazeného môže vyplývať aj z iných súvislostí, za ktorých k použitiu násadky došlo. Identifikovateľnosť osôb sa však musí realizovať na tých znakoch, ktoré sú individuálnymi vlastnosťami príslušnej osoby, a to z pohľadu hodnotenia znakov tváre, postavy, držania tela, účesu, či iných identifikovateľných znakov. Ak súd prvého stupňa dospeje k záveru, že je možné identitu posúdiť aj z iných súvislostí, toto musí podložiť v dôvodoch rozhodnutia aj obsahom príslušných realizovaných dôkazov. Každopádne však je potrebné, aby sa so závermi znaleckého posudku KaEU a listinného dôkazu (posudok V.) súd prvého stupňa vypořiadal a rozpory, či nejasnosti medzi týmito jednotlivými dôkazmi odstránil, či už výsluchom znalcov, alebo konfrontáciou záverov znaleckého posudku so závermi V..

V súlade so zásadou dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania odvolací súd preskúmava správnosť zistení súdu prvého stupňa a z nich vyodeného právneho posúdenia veci. Ak pritom dospeje k záveru, že pre správne rozhodnutie sú potrebné také podstatné skutkové zistenia, ktoré súd prvého stupňa neobstaral, prípadne ktoré obstaral, avšak na pochybenie v procesnom postupe majúcom za následok odňatie možnosti žalovanej konať pred súdom (viď uvedené vyššie) na ne pri rozhodovaní neprihliadal, musí odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Ak by odvolací súd odoprel účastníkom možnosť prieskumu správnosti tých skutkových zistení, ktoré neboli v konaní na súde prvého stupňa považované za právne významné, avšak zo strany odvolacieho súdu boli posúdené ako rozhodujúce, porušil by uvedenú zásadu občianskeho súdneho konania (viď aj rozsudok NS SR 3Cdo/26/2008 z 21.1.2009).

Pre rozhodnutie o podanej žalobe je treba mať na zreteli (aj keď to žalovaná strana vyslovene nenamieta) aj aplikáciu ust. § 80 písm. c) O.s.p.. Pre vyhoviecie určovacej žalobe musí byť žalobcami preukázaný naliehavý právny záujem. Týmto skutočnostiam sa súd prvého stupňa nevenoval a napriek tomu, že z obsahu spisu zatiaľ nie je zrejmé, v čom by mal byť naliehavý právny záujem na žiadanom určení (že došlo konaním žalovaného k porušeniu práva na ochranu osobnosti žalobcov), bolo tomuto žalobnému návrhu v tejto časti vyhoviecie. Žalobcovia (a napokon ani súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí) neodôvodňujú doteraz takúto formu a obsah súdneho rozhodnutia ako spôsob morálneho zadosťučinenia za následky neoprávneného zásahu do ich osobnostného práva (§ 13 ods. 1 Obč. zák.).

Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorej sa žalobcovia domáhajú v predmetnej veci), môže súd podľa § 13 ods. 2, 3 Obč. zák. priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdała postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu stanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdała postačujúce. Dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti je ujma. Podmienkou priznania náhrady majetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie a dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú (Uznesenie NS SR 3Cdo/137/2008 - dôvody). Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetná ujma takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

V prípade, že súd v ďalšom konaní dospeje na základe výsledkov vykonaného dokazovania k záveru, že na náradkách sú identifikovaní žalobcovia, bude sa potrebné venovať aj posúdeniu, či určovací žaloba je žiadané morálne zadosťučinenie (či teda aj z toho pohľadu spĺňa náležitosti žiadané ust. § 80 písm. c) O.s.p.), a či v prípade priznania tohto zadosťučinenia je dôvod aj na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Platná právna úprava neurčuje medze takejto náhrady. Pri odvolacích výhradách je však potrebné odvolacím súdom uviesť, že súd musí v každom jednotlivom prípade pri rozhodovaní o takejto náhrade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu a v tomto rámci sa opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská vzťahujúce sa k zistenej miere zásahu do osobnostných práv dotknutej osoby. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch zákon (tak je už uvedené vyššie) určuje kritériá, akými sú posúdenie miery závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, ale aj zváženie okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

Vo veci je zrejmé, že „tvrdený zásah“ už nepretrváva. Pri prípadnom závere o neoprávnenosti zásahu, treba v súvislosti so žiadaným peňažným zadosťučinením posúdiť aj to, či prípadný primárny spôsob morálneho zadosťučinenia nie je už v čase súčasného rozhodovania súdu tak oslabený, že svojím spôsobom stráca svoju funkciu, a preto treba starostlivo zvažovať priznanie peňažného zadosťučinenia.

Toto sú skutočnosti, ktorých potreba zistenia a posúdenia presahovala možnosti odvolacieho súdu (tak, ako sú vymedzené dvojštandardnosťou civilného súdneho konania).

Pozornosti odvolacieho súdu neušlo ani to, že v úvodnej časti rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je správne označenie obchodného mena žalovanej spoločnosti (podľa výpisu z OR je meno písané veľkými písmenami). Absentuje tam aj IČO žalovanej spoločnosti, ktoré je náležitosťou označenia žalovanej v zmysle ust. § 79 ods. 1 O.s.p..

V rozhodnutí, ktorým sa rozhoduje o náhrade trov štátu je účastníkom konania pre ten úsek konania aj štát, za ktorý pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osoby tými predpismi, alebo osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu (§ 21 ods. 4 O.s.p.). Podľa § 94 ods. 4 O.s.p., ak sa má podľa rozsudku plniť z finančných prostriedkov, s ktorými hospodári súd, účastníkom konania je v tejto časti štát, za ktorý koná príslušný súd. Písomnosti, ktoré sa týkajú týchto nárokov štátu, sa preto musia doručiť aj tomuto účastníkovi konania.

Napokon z obsahu spisu vyplýva aj tá skutočnosť, že žalovaný navrhol, aby do konania vstúpil ako vedľajší účastník spoločnosť R. Súd prvého stupňa tento návrh označenej spoločnosti nedoručil. Pokúšal sa síce o doručenie tohto návrhu s tým, že ho doručoval na adresu V., ale táto fyzická osoba v čase, kedy sa tento úkon súdu zrealizoval, nebola už spoločníkom, ani konateľom označenej spoločnosti. Ak zásielka súdu s týmto návrhom na vstup tejto označenej právnickej osoby bola doručovaná na adresu V., nebola teda účinne doručená označenej právnickej osobe, ktorej vstup do konania ako vedľajšieho účastníka navrhoval žalovaný. Ak účastník konania takýto návrh prednesie, je potrebné, aby označenému subjektu tento návrh bol doručený a je na ňom v zmysle ust. § 93 ods. 3 O.s.p., či do konania vstúpi. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhoduje len vtedy, ak by niektorý z účastníkov takýto návrh na prípustnosť vo vzťahu ku vedľajšiemu účastníkovi podal. Inak, tak, ako je uvedené vyššie, stáva sa vedľajším účastníkom tretia osoba okamihom, keď oznámi, že do konania ako vedľajší účastník, vstupuje.

V ďalšom konaní bude teda potrebné, aby sa súd prvého stupňa vyporiadal aj s týmto návrhom na pristúpenie vedľajšieho účastníka do konania.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Podľa § 226 O.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.